

VASZARY JÁNOS (1867-1939)**Verandán**

Olaj, vászon, 66,5x86 cm

Jelezve balra fent: Vaszary J.

Kezdő ár: 16 000 000 Ft/ 53 333 EUR

Becsérték: 28 000 000 – 36 000 000 Ft
Estimated value: 93 333 – 120 000 EUR**PROVENIENCIA:**

- korábban a Görgey-család tulajdonában

„MAGÁN ÁRKÁDIÁK”

Az 1930-as évek elején az egyre inkább jobbra tolódó politikai folyamatok elől progresszív művészeink többsége a magánszférába és a vidék békéjébe menekült. Szőnyi, Szobotka, Berény számára Zebegény, Bernáth számára Pöstyén, Egrynek pedig a Badacsony jelentette ezt a háborítatlan, békés közeget.

Vaszary sűrű utazásai mellett, tatai kertes házába vonult vissza a budapesti művészeti élet egyre durvább támadásai elől. A művész számára nyári tartózkodásának állandó helyszínévé vált a Thoroczkai Wigand Ede által tervezett villa és annak gyönyörűsége parkja, mely egyre inkább menedékként szolgált a festő számára. A művész felesége a következőképp írta le emlékirataiban a tatai villát és annak környezetét: „Néhány évvel később [1910 körül] vásároltunk egy üres telket, és arra építettük a jelenleg is birtokunkban levő villát, mely egészségi szempontból a körülötte befásított területtel együtt kifogástalan üdülőhely. [...] A nyarat ezután is mindig Tóvároson töltöttük, s ha házunk sok lépcsőjével, zegzugos fülkéivel nem is éppen kedvemre való, a remek árnyékos kert, évről-évre jobban termő gyümölcsösével mindenért kárpótol.” (Özv. Vaszary Jánosné, 2007.)

A házaspár számára tavasztól késő őszig a nyugalom szigete volt a tatai

kert, ahol gyakoriak voltak a baráti összejövetelek, vendégségek. A szecsesziós villa magas teraszajtóit teljesen kitérték a napfényes természet felé, a divatos strandöltözékekbe bújt hölgyvendégek a nagyváros hangulatát hozták el a vidéki hétköznapiakba.

A PARKBAN-CIKLUS

A most aukcióra kerülő kép is ezek közé, a tatai villa kertjében és annak teraszán készült alakos jelenetek szépséges sorozatába tartozik. Ezek az 1920-as évek végétől készülő jellegzetes, olvasgató, társalgó vagy egyszerűen csak heverésző, felöltözött vagy éppen fürdőruhára vetkezett nőalakokat ábrázoló festmények az 1930-as évek során Vaszary művészi védjegyévé váltak. Virágcsokrok a nappali szoba asztalán, vidám kerti virágok az ablakpárkányon, zöld lombú fák a parkban: Vaszary képein tapintható közelségbe kerültek a természet színei, formái és illatai.

A gazdag színvilág dekorativitása visszafogott, redukált formaadással párosult. „A tárgyak testisége majdnem teljesen feloldódott – írja Farkas Zoltán –, az ábrázolás módja még odavettebb, még kevésbé kidolgozott, még befejezetlenebb, mint eddig volt. A fény és árnyék ellentétein alig van valami hangsúly, rikoltó, világos színek kavargó harcra lett a döntő. A lehető legkevesebbre

csökkentette a részletezést, egynéhány odavetett színfoltból vagy színvonalból alakítja ki a képet még akkor is, ha sok tárgyat zsúfol rajta össze.” (Farkas, 1930, 406.) Egy-egy jól megfigyelt mozdulat vagy karakteres gesztus a pillanatfelvételek spontaneitásával elevenedik meg ezeken az olajképeken, melyek Kees van Dongen és főleg Raoul Dufy kompozícióival mutatnak rokonságot.

VERANDÁN

Az 1930 körül született alkotás festőereje teljében mutatja Vaszaryt. A tatai

park lombkoronái a délutáni napsütés szórt fényében opálosan zöldellenek, míg a háttér sötétkék foltjai már a közelgő alkonyatot jelzik. A nagyvonalú ecsetkezeléssel felrakott markáns színfoltok látni engedik a festői formaalkotás érzékeny gesztusait. A kép meredő női figurájának fejtartása, mimikája szinte megegyezik Vaszary *Itáliai emlék* című alkotásának alakjával, mely egyben a kép feltételezett készültének időpontját is meghatározza.

A terasz nyitott ajtajában ülő nő hajlékony, dekoratív vonalai, valamint a piros kontúros, sárga foltos szőnyeg két

félre osztja a festmény terét. A diagonálisan komponált előtér frappánsan vezeti a néző szemét a dekoratív tájra, mintegy felszólít bennünket a táj szépségébe történő elmerülésre. Zseniálisan lényegre törő, a dekorativitást maximálisan érvényre juttató megoldás ez. Olyan, amelyet csak a legnagyobb japán mesterek tudtak: rafináltan egyszerű és zseniálisan sűrített. A *Veranda* és vele együtt a *Parkban-ciklus* egyedülálló a magyar festészetben: kifejező erejük egyszerre tudatos és spontán, teljességgel utánozhatatlan.

Kaszás Gábor

Vaszary János: Itáliai emlék, 1930.
Kovács Gábor Gyűjtemény, Budapest

Vaszary János: Társaság a szabadban
(Kupola a természetben), 1930 körül,
Janus Pannonius Múzeum, Pécs

